

LØYPEREMELDINGEN

Nordvest- Norge

2023

Laget av PwC i samarbeid med næringsforeningene for Ålesund, Vestnes, Ulstein, Fosnavåg, Florø, Førde, Herøy, Stad, Ørsta, Sogn, Sogn og Fjordane.

Innhold

01

**Sammendrag og
bakgrunn**

02

**Styring og ledelse
av bærekraftsarbeid**

03

**Bærekrafts-
rapportering**

04

**Klima
og miljø**

05

**Sosial
bærekraft**

06

**Relevante kilder
til mer informasjon**

01 Sammen drag og bakgrunn

Store utfordringer må møtes med felles innsats

Vi lever i en tid som er preget av store globale utfordringer som krig, energikrise og klima- og naturkrise. Dette er utfordringer som påvirker både enkeltmennesker og fellesskapet. Skogbranner har herjet både i Europa og Nord-Amerika og har satt varige spor i både natur og samfunn. Krigen i Ukraina har ført til store skader og ødeleggelser på mennesker og lokalsamfunn, og skapt energikrise i hele Europa. Ekstremvær har i 2022 hatt store påvirkninger på natur, infrastruktur og lokalsamfunn.

Disse utfordringene er ikke i seg selv nye, men kombinasjonen av utfordringer vi nå opplever er ny. For å kunne imøtekomme disse utfordringene og jobbe mot en mer bærekraftig fremtid trenger vi et bredt spekter av løsninger innenfor klima og miljø, sosiale forhold og virksomhetsstyring.

Frem til nå har mye av fokuset innenfor bærekraft vært på klima og hvordan virksomheter og samfunn for øvrig kan kutte utslipp. Vi ser imidlertid nå en bredere bærekraftsagenda med introduksjonen av en rekke nye krav og målsettinger. I Norge forplikter Åpenhetsloven en rekke virksomheter til å øke fokus på sosiale forhold i egen bedrift og leverandørkjede. Det nye bærekraftsdirektivet (CSRD) vil videre stille krav til mange bedrifter som må rapportere om sin påvirkning og arbeid med et bredt spekter av bærekraftstemaer.

Med *Løypemeldingen* søker vi å ta temperaturen på dette bærekraftsarbeidet blant medlemmer i en rekke næringsforeninger rundt om i Norge.

Vi ønsker å rette en stor takk til alle næringsforeningene som har bidratt til at Løypemeldingen 2023 har vært mulig å gjennomføre.

Sammendrag - Løypemeldingen i Nordvest

Bærekraft er strategisk integrert, men få årsverk dedikeres til arbeidet

Blant respondentene i Nordvest svarer 47 % at de har en bærekraftstrategi enten som en del av virksomhetsstrategien eller som en separat strategi. Samtidig er det dedikert få årsverk til å arbeide med bærekraft i det daglige, hvor over halvparten av respondentene svarer at de dedikerer færre enn ett årsverk til bærekraftsarbeidet. Ser man dette i sammenheng med at hele 45 % av respondentene anser *manglende kapasitet/ressurser* som den største barrieren så kan ressurstilgang og allokering potensielt forklare noe av årsaken til at resultatene lar vente på seg.

Flere rapporterer, men få bruker anerkjente rammeverk

61 % av respondentene i regionen rapporterer på bærekraft, hvilket utgjør en økning med 26 prosentpoeng fra fjorårets undersøkelse. Det er imidlertid svært få av disse som anvender anerkjente rammeverk eller standarder i sin rapportering. Videre er det kun 19 % som har svart at virksomheten har utarbeidet klimaregnskap, og av disse kun en femtedel som tar i bruk Greenhouse Gas-protokollen.

Fra 2024 vil en rekke store foretak bli lovpålagt å rapportere etter det nye Bærekraftsdirektivet (CSRD) fra EU. I lys av dette og behovet for åpenhet rundt virksomheters påvirkning og bærekraftsarbeid anbefales alle virksomheter å ta i bruk relevante rapporteringsstandarder, og opplyse om hvilke standarder som er brukt i rapporteringen.

Lav modenhet kan gi utfordringer i møte med nye lovkrav

I likhet med fjoråret er det mange som trekker frem at hovedmotivasjonen for bærekraftsarbeidet er *å bidra til et mer bærekraftig samfunn og å imøtekomme krav fra kunder og andre interessenter*. Forøvrig er det mye som tyder på at respondentene i stor grad motiveres av "pisk" (eksempelvis nye lovkrav fra myndigheter), fremfor "gulrot" (eksempelvis oppfatningen av at bærekraftige investeringer ikke er lønnsomme). Dette er også underbygget av at flest peker på *myndigheter og offentlig instanser* som de aktørene som har størst påvirkningskraft på virksomhetens bærekraftsarbeid.

Flere har gjennomført tiltak i egen drift både innen sirkulær økonomi og sosial bærekraft

Innen sirkulær økonomi indikerer funnene at flest virksomheter iverksetter tiltak som er knyttet til egen drift, fremfor i verdikjeden. Blant de tiltakene som flest svarer å ha gjennomført er; redusert svinn i produksjon, vedlikehold/repasasjon og *ombruk av produkter*. Det samme mønsteret gjør seg gjeldende innenfor den sosiale dimensjonen av bærekraft der det også er mest fokus på interne forhold, herunder; *arbeidsmiljø, læring og kompetanse og mangfold*. Det forventes et økt fokus på arbeidsforhold i verdikjeden i tråd med implementeringen av Åpenhetsloven og Bærekraftsdirektivet, som begge fordrer et utoverskuende blick fra egen drift.

Hvorfor og hvordan utarbeides Løypemeldingen?

I denne rapporten, *Løypemeldingen 2023 - Nordvest*, presenteres funn fra en spørreundersøkelse til medlemsbedrifter av elleve næringsforeninger på Nordvestlandet. Undersøkelsen ble besvart i juni i 2023 og gjennomført for tredje gang i denne regionen. I år mottok vi 112 svar i Nordvest (Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane)

Løypemeldingen utgjør en serie av regionale bærekraftsundersøkelser som utarbeides av PwC i samarbeid med lokale næringsforeninger ulike steder i Norge.

Formålet med utarbeidelsen av *Løypemeldingen* er å øke innsikten i bærekraftsarbeidet til en større bredde av virksomheter på tvers av Norge - både hva som er status i bærekraftsarbeidet, og hva virksomhetene ser av muligheter og utfordringer i dette arbeidet.

Vi håper rapporten vil bidra til ny innsikt og gode diskusjoner rundt omstillingen til et mer bærekraftig næringsliv i vår region. God lesing!

Løypemeldingen er en undersøkelse som gjennomføres i ulike regioner på tvers av Norge

14 %	Nord Næringsforeningene for Alta, Hammerfest, Tromsø, Bodø, Narvik, Rana, Fauske, Harstad, Meløy og Finnsnes
14 %	Trondheim Næringsforeningen i Trondheimsregionen
12 %	Nordvest Næringsforeningene for Ålesund, Vestnes, Ulstein, Fosnavåg, Herøy, Ørsta, Sogn og Fjordane, Florø, Førde, Sogn og Stad.
14 %	Bergen Bergen Næringsråd
7 %	Haugalandet Næringsforening Haugalandet
21 %	Stavanger Næringsforeningen i Stavanger-regionen
17 %	Sørlandet Næringsforeningene for Kristiansandsregionen, Arendal og Grimstad
1 %	Annet

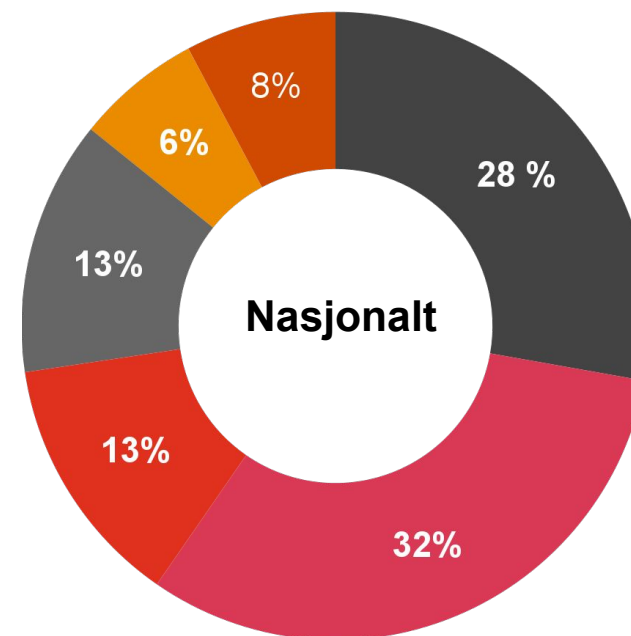
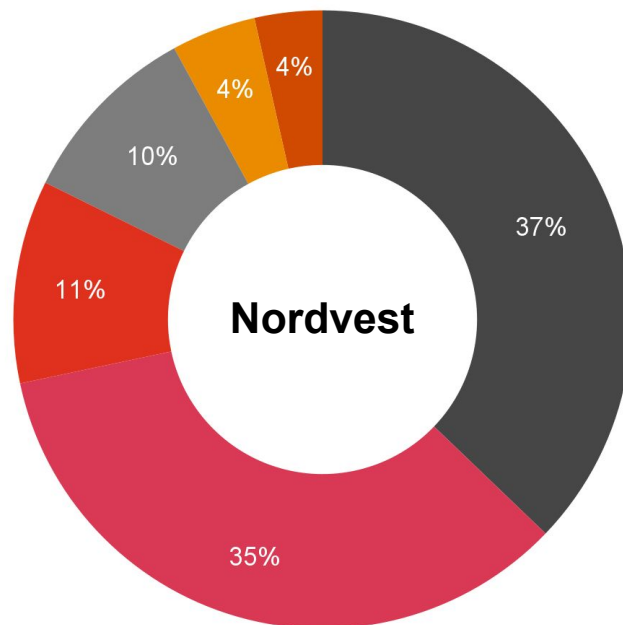

Majoriteten av respondentene er virksomheter med under 50 ansatte

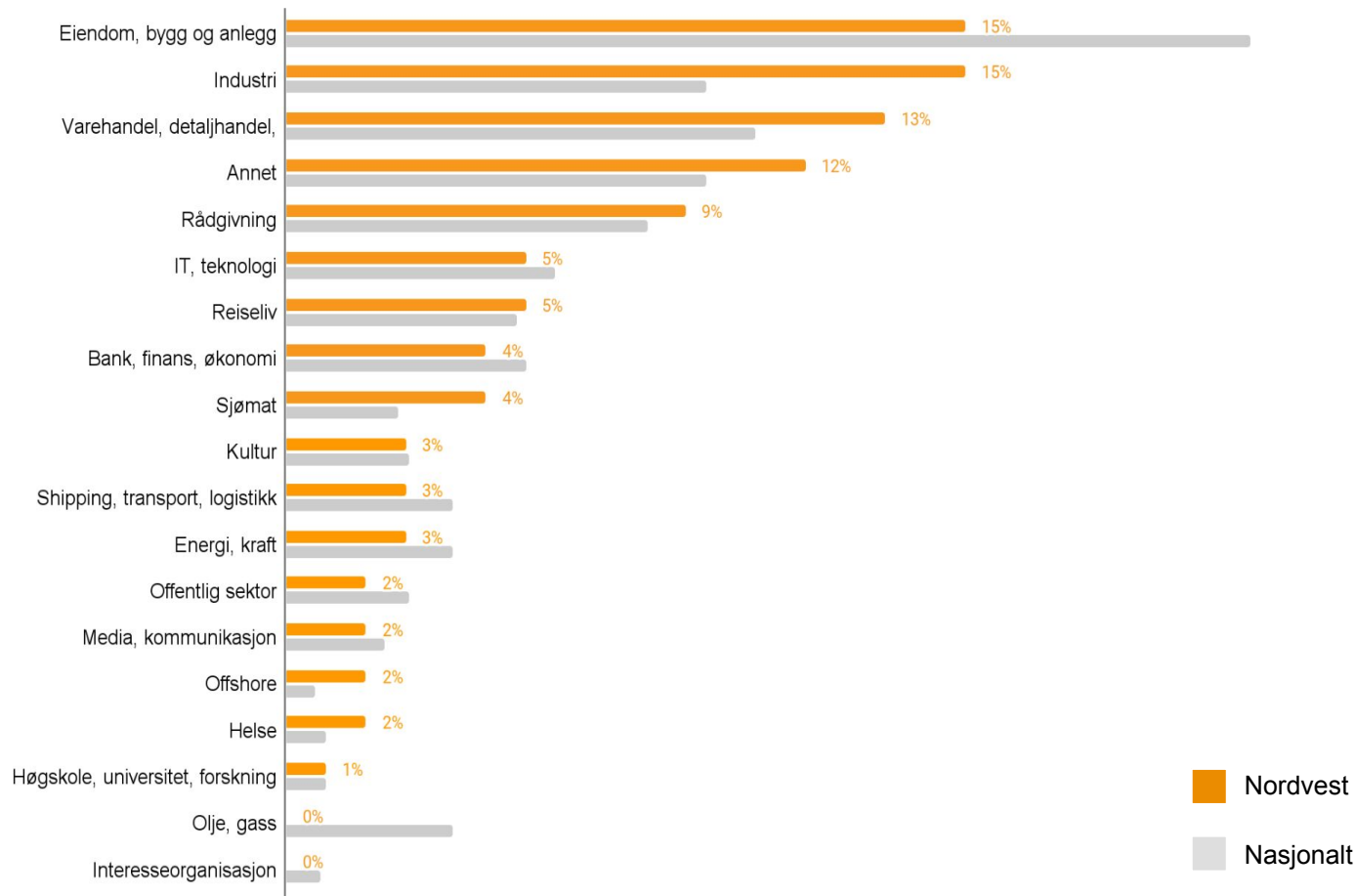
Respondentene består i stor grad av mindre virksomheter, med under 50 ansatte, både nasjonalt og i Nordvest.

Det er hovedsakelig større virksomheter som treffes av EUs kommende bærekraftsdirektiv og andre lovkrav, og som dermed blir pålagt å rapportere på bærekraft fremover. Dette tilsier at mange respondenter fremdeles har mulighet til å posisjonere seg for fremtidige krav. Vi forventer imidlertid at alle virksomheter, uavhengig av størrelse, vil treffes direkte eller indirekte av lovkravene i nær fremtid. De mindre ved at de inngår i verdikjeden hos større virksomheter.

Undersøkelsene har i hovedsak blitt besvart av ledere i virksomhetene. I Nordvest er nesten 60 % besvart av daglig leder selv.

Løypemeldingen inkluderer svar fra virksomheter i ulike bransjer

Eiendom-, bygg- og anleggsbransjen (EBA) og Industri er sterkest representert i undersøkelsen i Nordvest. EBA er sterkest representert også nasjonalt. EBA er en av de mest sentrale bransjene i det grønne skiftet, da energieffektivisering av bygg og bærekraftige verdikjeder i byggebransjen vil være store bidragsytere til reduserte klimagassutslipp.

Fordeling av respondenter etter bransje er relativt lik som fjoråret, med unntak av Sjømat, som har langt færre respondenter enn i 2022.

■ Nordvest
■ Nasjonalt

02 Styring og ledelse av bærekraftsarbeid

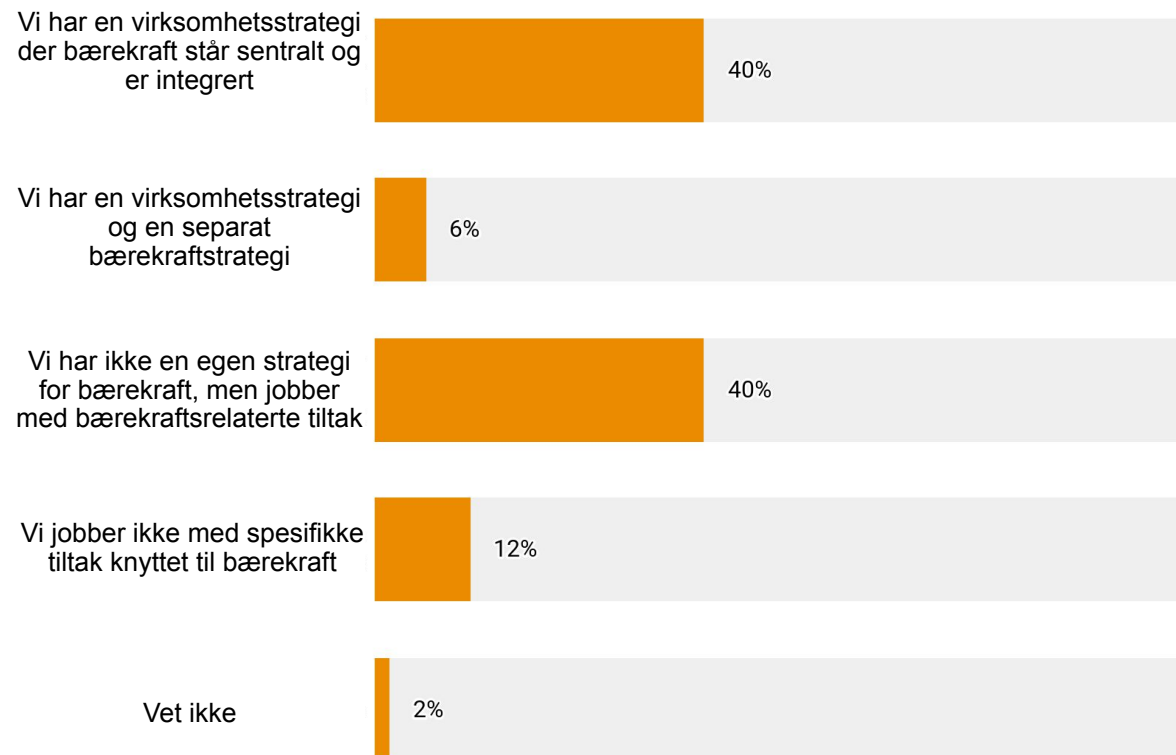

Kun 40% sier at bærekraft er en sentral og integrert del av bedriftens strategi

En god bærekraftstrategi er viktig for å lykkes med bærekraftsarbeidet, og for å kunne prioritere de riktige tiltakene for å utvikle virksomheten i en bærekraftig retning.

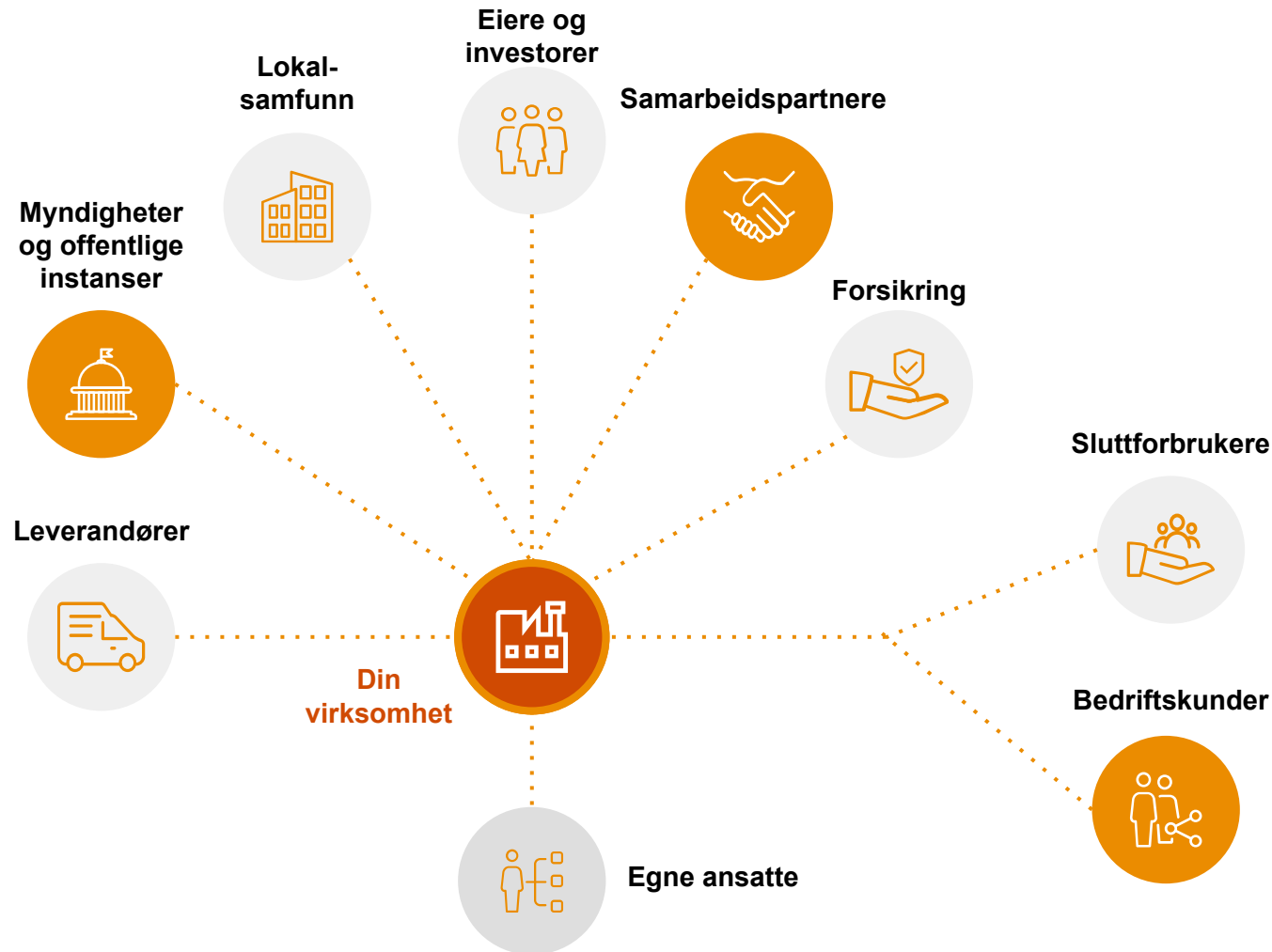
47 % av virksomhetene i undersøkelsen har enten en virksomhetsstrategi der bærekraft står sentralt og er integrert eller en egen bærekraftstrategi.

Det er en større andel av mellomstore og større bedrifter (>50 ansatte) som har en virksomhetsstrategi der bærekraft står sentralt og er integrert, enn hos mindre bedrifter. Blant de mindre bedriftene svarer nesten halvparten av respondentene at virksomheten ikke har en bærekraftstrategi (men jobber med bærekraftsrelaterte tiltak) og rundt en femtedel at de ikke jobber med spesifikke tiltak knyttet til bærekraft.

Grafen viser om og/eller hvordan bærekraft er en del av strategien til virksomheten.

Flest mener at myndigheter og offentlige instanser har størst påvirkningskraft

Oversikten viser hvilke interessenter som har størst påvirkningskraft i verdikjeden.

Undersøkelsen viser at bedrifter mener *myndigheter og offentlige instanser* er den aktøren i verdikjeden som har størst potensiale til å påvirke eget bærekraftsarbeid. Deretter følger *bedriftskunder* og *samarbeidspartnere*.

Sammenlignet med tidligere år er *myndigheter og offentlige instanser* vurdert til å ha større påvirkningskraft sammenlignet med andre aktører. Nytt for året er også *samarbeidspartnere*, som i tidligere år ikke har vært vurdert til topp tre.

Den høye plasseringen til *myndigheter og offentlige instanser* kan muligens ses i sammenheng med implementeringen av EU taksonomien, Bærekraftsdirektivet og Åpenhetsloven.

Bidrag til et bærekraftig samfunn og imøtekomme nye krav er hovedmotivasjonen for bærekraftsarbeidet

Vissheten om at virksomheten bidrar til å gjøre samfunnet mer bærekraftig er hovedmotivasjonen for bærekraftsarbeidet blant over 60 % av virksomhetene. Dette gjenspeiler det økte fokuset på bærekraft og klima, som får stadig større plass i dagens samfunn, nyhetsbilde og agenda. Vi ser at det å imøtekomme nye krav, både fra kunder og andre interessenter, samt myndighetene er en av hovedmotivasjonene, ved at økte forventninger, krav og reguleringer bidrar til at virksomhetene setter bærekraft på sin dagsorden.

Respondentene ble spurt om hva som er hovedmotivasjonene for å gjøre virksomheten mer bærekraftig. 10 kategorier, hvorav virksomhetene kunne velge inntil tre.

Vissheten om at virksomheten bidrar til å gjøre samfunnet mer bærekraftig

64 %

Imøtekomme nye krav fra kunder og andre interessenter

50 %

Imøtekommer nye krav fra myndigheter og offentlige instanser

36 %

Manglende kapasitet og ressurser er fortsatt den største utfordringen i bærekraftsarbeidet

Det er lite utvikling i hva bedriftene opplever som utfordringer i arbeidet med bærekraft, der topp tre holder seg stabilt fra fjorårets undersøkelse.

Flest respondenter svarer at manglende kapasitet/ressurser er den største utfordringen for bærekraftsarbeidet, noe som gjenspeiles i at ytterst få av virksomhetene i undersøkelsen dedikerer mer enn én ressurs til arbeidet med bærekraft. Oppfatningen om at bærekraftige investeringer foreløpig ikke er lønnsomt er fremdeles en av hovedutfordringene. Her trengst det flere historier fra vellykkede investeringer som kan motivere bedriftsledere og styre i regionen.

45 %

Manglende kapasitet/
ressurser

32 %

Bærekraftige
investeringer er
foreløpig ikke
økonomisk lønnsomt

25 %

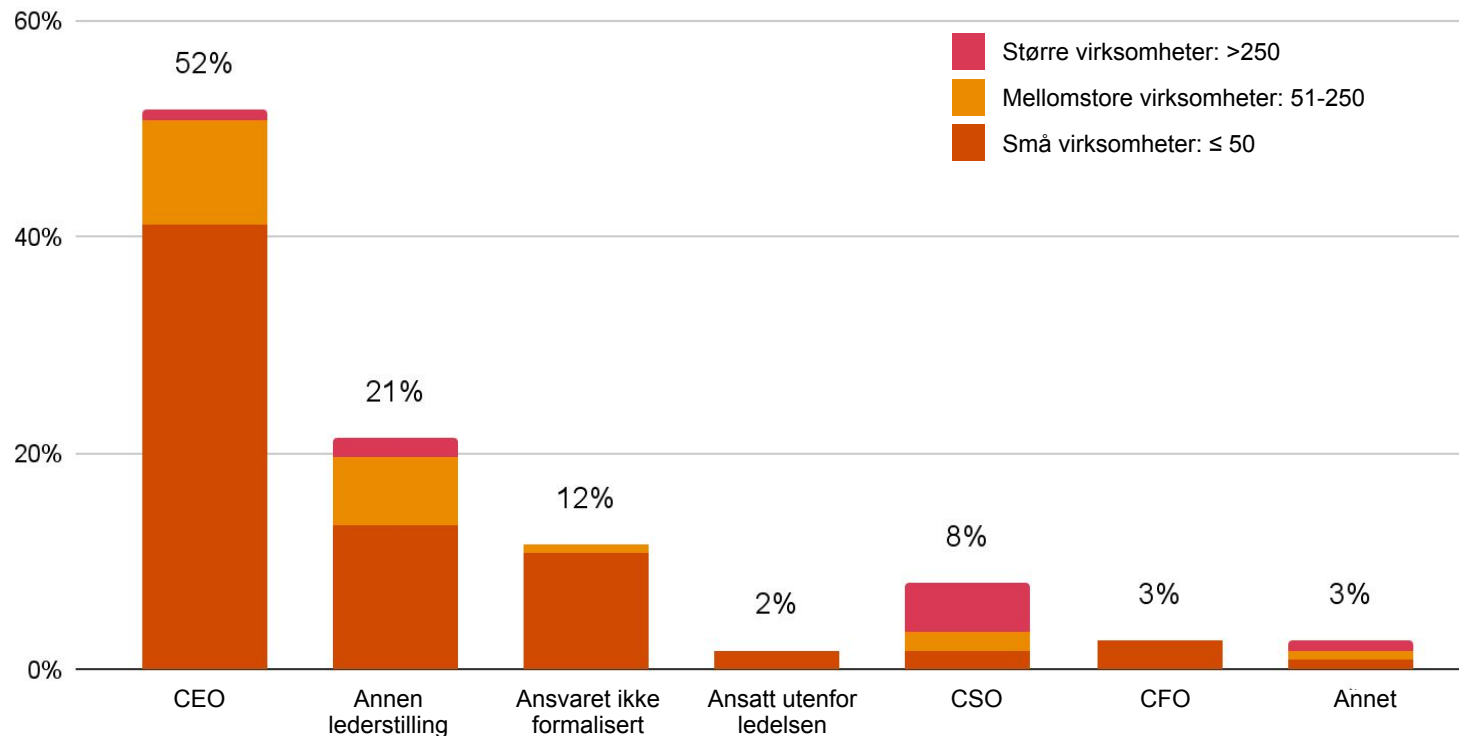
Manglende kompetanse/
kunnskap

Respondentene ble spurt om hva som er de største utfordringene med å gjøre virksomheten mer bærekraftig. 10 kategorier, hvorav virksomhetene kunne velge inntil tre.

Daglig leder er ansvarlig for bærekraftsarbeidet hos over halvparten av virksomhetene

52%

av virksomhetene har lagt ansvaret for arbeidet med bærekraft hos CEO

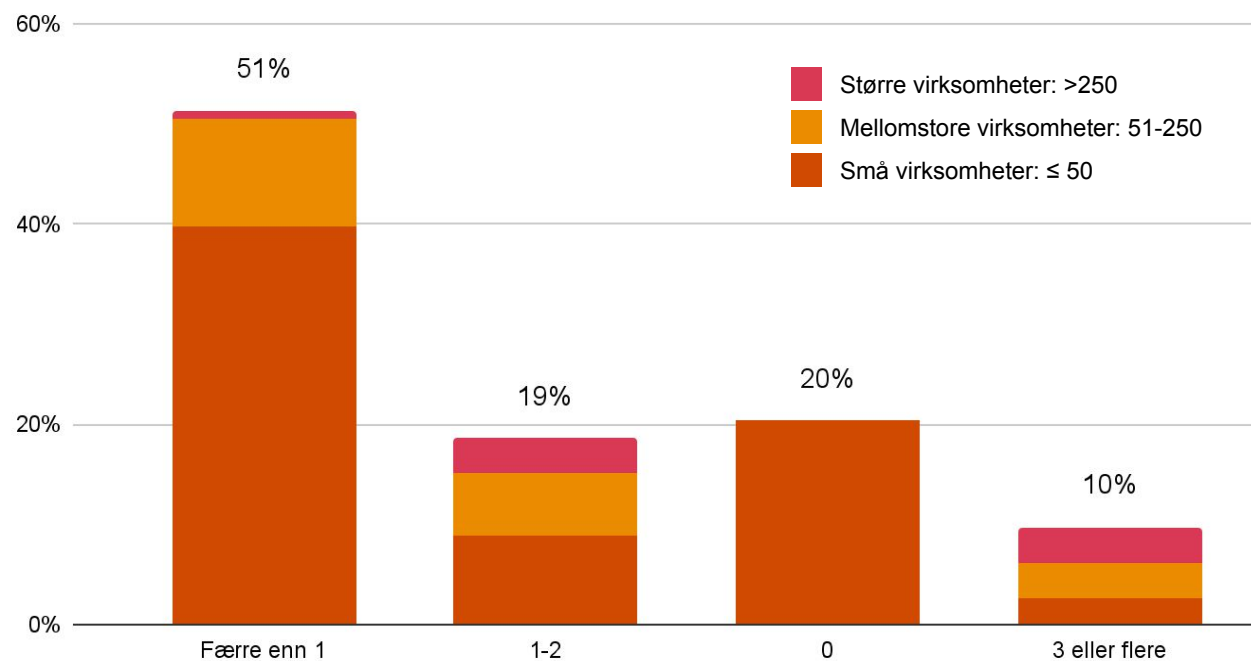
Blant de små og mellomstore virksomhetene ligger ansvaret for bærekraft hovedsakelig blant CEO eller en annen lederstilling.

Blant de større virksomhetene ser vi at dette ansvaret relativt ofte er plassert hos en bærekraftsansvarlig (CSO), som kan sees i sammenheng med at de større virksomhetene har dedikert flere ressurser til bærekraftsarbeidet.

Ansvarsfordeling og organisering bør tilpasses virksomhetens behov, men det er viktig at nye ansvarsområder blir tildelt ressurser som har mulighet til å dedikere tilstrekkelig tid og oppmerksomhet til nye oppgaver.

Forventer vi gull og grønne skoger uten å gjøre de nødvendige investeringene?

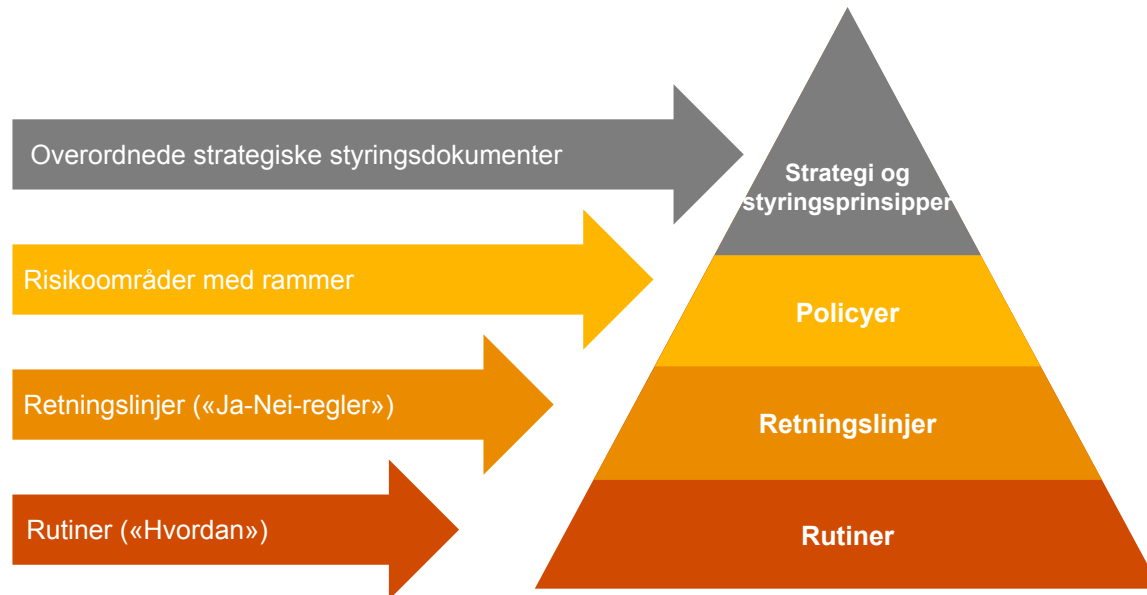
Det er fortsatt en liten andel virksomheter som har dedikerte ressurser til arbeidet med bærekraft.

God styring og kontroll starter med formalisering i styrende dokumenter

God virksomhetsstyring er kritisk for å drive bærekraftig virksomhet i dagens komplekse og dynamiske verden. God styring og kontroll handler om hvordan beslutningsprosesser er organisert, fra styret og nedover i organisasjonen, og kan illustreres som vist i figuren nedenfor.

I den reviderte utgaven av CSRD er det kommet et større fokus på virksomhetsstyring og rapporteringspunkter på dette. Det er også tendenser blant investormiljøene at det er et økt fokus på virksomheters styring og kontroll. Mange selskaper rapporterer allerede på noen av disse punktene i årsrapport og andre lovpålagte krav.

Tydeliggjøring og **forståelse** for roller og ansvar er en sentral suksessfaktor for god styring og kontroll.

Kjennetegn ved god modenhet på virksomhetsstyring:

- Oppfølging av mål og strategier er på styrenivå
- Roller relatert til ESG er tydelig definert. Mellomledere har også mer definerte roller og dypere kunnskap og innsikt
- Bærekraft er integrert i virksomhetsstyring og risikostyring, resultatstyring av enkeltpersoner og forretningsprosesser - inkludert kompensasjon av ledere

Betydelig forbedringspotensiale knyttet til “good governance”

21%

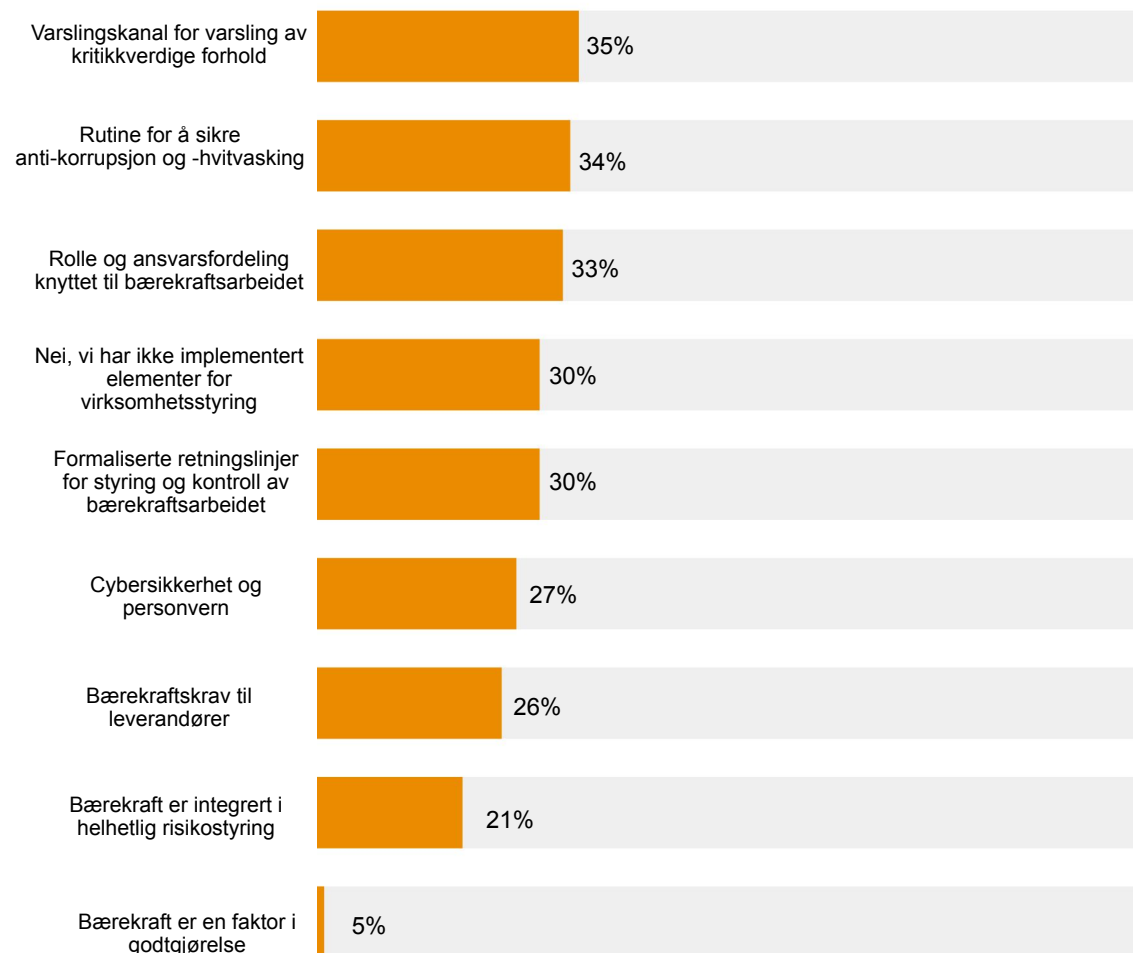
av virksomhetene har integrert bærekraft i risikostyringen

G'en i ESG viser til “governance” som i norsk sammenheng omfatter virksomhetsstyring og den økonomiske dimensjonen av bærekraft. Temaer knyttet til Governance har i lang tid vært underkommunisert, og funnene indikerer både en nasjonal og regional trend om at det foreligger stort forbedringspotensiale.

Det er positivt å se at omtrent 1 av 3 virksomheter svarer at de har rolle- og ansvarsfordeling knyttet til bærekraftsarbeidet og formaliserte retningslinjer for styring og kontroll av bærekraftsarbeidet.

Når det kommer til å stille krav innen bærekraft til sine leverandører, har virksomhetene en vei å gå da kun 1 av 4 svarer at de gjør dette. Videre er det fremdeles for få som eksempelvis har integrert bærekraft i sin helhetlige risikostyring. Dette omfatter risiko knyttet til bærekraft, eksempelvis klimarisiko eller naturrisiko.

Bedriftene i undersøkelsen har innført følgende i sin virksomhetsstyring

03 Bærekrafts- rapportering

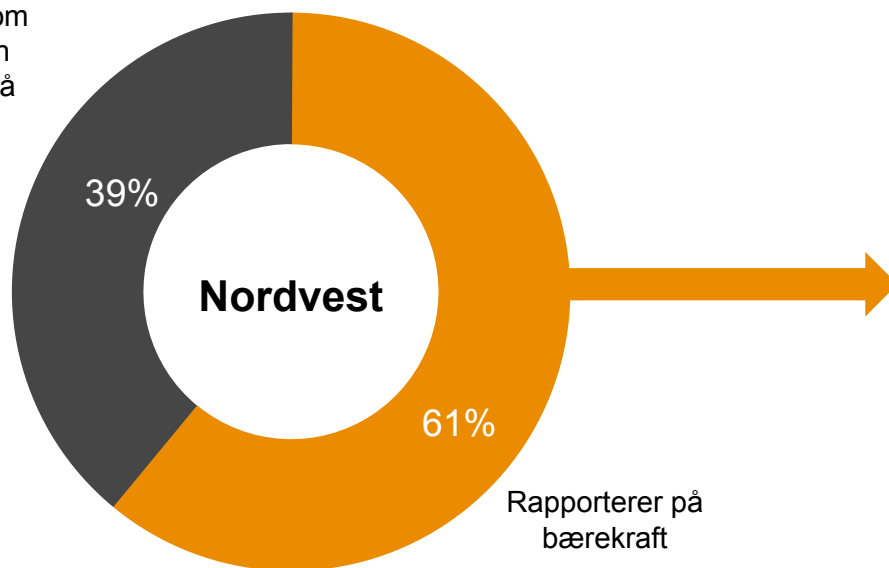
Svært positiv utvikling i antall virksomheter som rapporterer på bærekraft

Andelen respondenter som rapporterer på bærekraft har økt med hele 26 prosentpoeng siden fjoråret, fra 35 % i 2022 til 61 % i 2023.

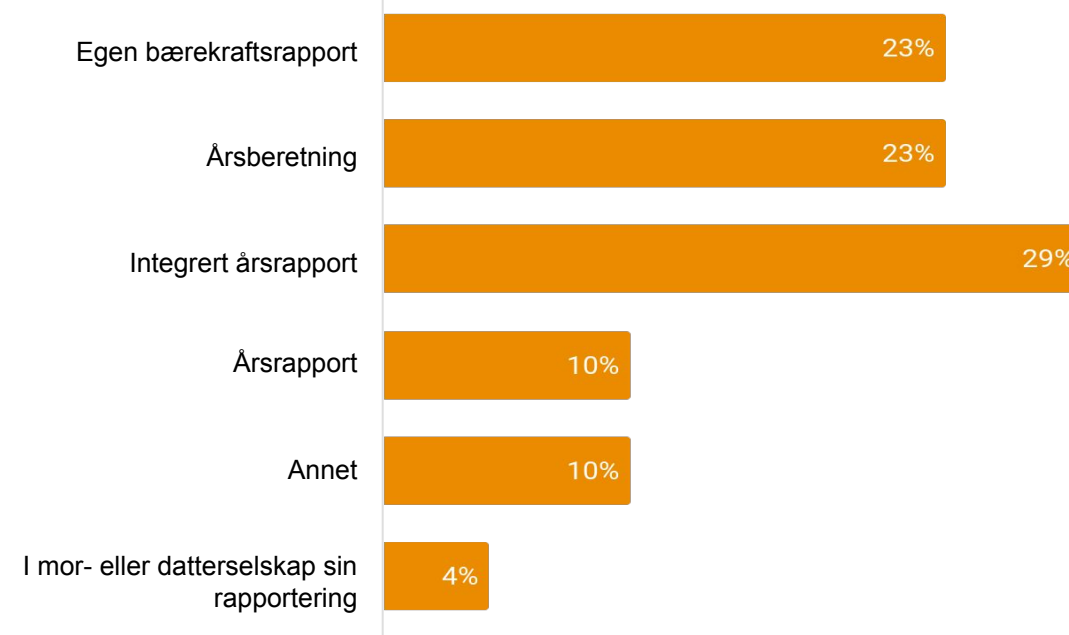
Når det kommer til *hvor* denne informasjonen presenteres, er det flest respondenter i undersøkelsen som svarer at dette gjøres i en integrert årsrapport (29 %).

Med de kommende kravene i bærekraftsdirektivet (CSRD) blir det for flere virksomheter pålagt å inkludere bærekraftsrapporteringen i **styrets årsberetning** som signeres av både styret og daglig leder. Virksomheter som på sikt treffes av kravene i CSRD anbefales følgelig å forberede seg på at bærekraftsrapporteringen inkluderes i årsberetningen. Per i dag er det kun 23% som svarer at de gjør dette.

Rapporterer ikke, eller vet ikke om virksomheten rapporterer på bærekraft

Blant respondentene som rapporterer på bærekraft, rapporterer de i følgende format:

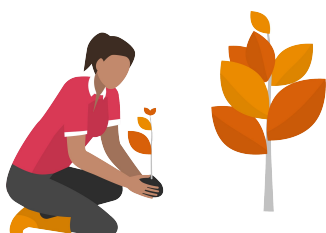
Morgendagens lovkrav bygger på beste praksis fra frivillige rapporteringsrammeverk

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), også kjent som bærekraftsdirektivet, er et rapporteringsrammeverk utarbeidet av EU som stiller nye krav til bærekraftsrapportering, herunder også krav om attestasjon av bærekraftsinformasjon. Gjennom innføringen av CSRD vil rapporteringskravene bli mer omfattende sammenlignet med dagens rapporteringskrav. Det er fokus på **relevans**, **standardisering** og **sammenlignbarhet**, både over tid og på tvers av foretak.

Virksomheter som er omfattet av CSRD skal følge et sett av pliktige standarder for bærekraftsrapportering (ESRS). De inneholder foreløpig 86 rapporteringskrav som gir totalt 1 144 datapunkter på bærekraftsforhold innenfor miljømessige, sosiale og ansattes forhold, overholdelse av menneskerettigheter, bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser, samt virksomhetsstyring.

ESRS-standardene er bygget på allerede eksisterende rammeverk som GHG, TCFD, TNFD, CDP, OECD og SASB (Se beskrivelse av rammeverkene på s.37-38). De har også inngått et offisielt samarbeid med GRI.

Hvem treffes av CSRD?

Fra 2024 vil en rekke store foretak bli lovpålagt å rapportere iht. CSRD, og i årene som følger vil stadig flere virksomheter blir rapporteringspliktig.

I følge lovforslaget slik det fremkommer av NOU 2023: 15 "Bærekraftsrapportering - Gjennomføring av direktivet om bærekraftsrapportering (CSRD)" vil Bærekraftsdirektivet i første omgang gjelde for børsnoterte virksomheter og banker, forsikringsselskaper og kredittforetak som har minst 500 ansatte, og som har omsetning over 320 MNOK eller balanse over 160 MNOK. Allerede året etter gjelder Bærekraftsdirektivet for samtlige store foretak - uavhengig av om de er børsnotert eller ikke - dersom de overstiger minst to av tre krav knyttet til antall ansatte (250), omsetning (320 MNOK) og balanse (160 MNOK). Se vedlagt tabell.

Til tross for at mindre selskaper ikke rammes direkte av CSRD de nærmeste årene, vil virksomheter også under størrelsesbegrensningene oppleve indirekte påvirkning gjennom de større virksomhetenes verdikjeder.

2024

Foretak av allmenn interesse (børsnoterte og foretak som har verdipapirer notert på en regulert marked i EØS (inkl. bank, forsikring, kredittforetak)

som har

- Minst 500 ansatte **og**
- Omsetning* > 320 mill kr **eller**
- Balanse* > 160 mill kr

2025

Store foretak/konsern, som definert i CSRD uavhengig av noterte papirer

som oppfyller minst to av tre kriterier:

- Omsetning* > 320 mill kr
- Balanse* > 160 mill kr
- Antall ansatte > 250

2026

Børsnoterte SMBer, små og ikke-komplekse kredittinstitusjoner og forsikringsforetak. De med noterte verdipapirer på et regulert marked.

Børsnoterte SMBer er de som oppfyller minst to av tre kriterier:

- Omsetning*: 5,6 mill - 320 mill kr
- Balanse*: 2,8 mill - 160 mill kr
- Antall ansatte: 10 - 250

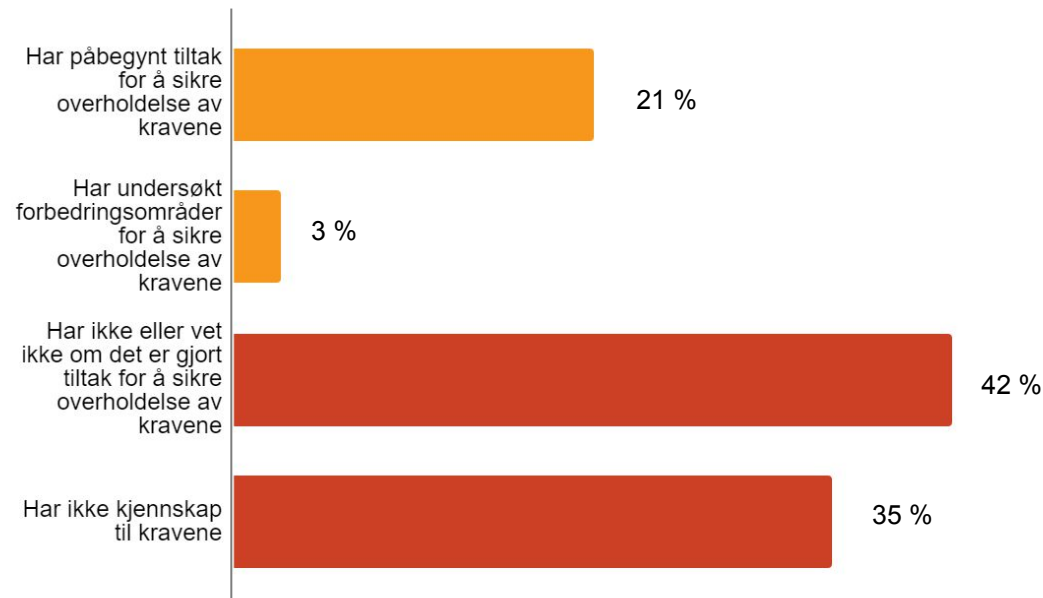
*Det er forventet at terskelverdiene for omsetning og balanse vil justeres opp før utgangen av året.

Mange rapporteringspliktige i Nordvest har ikke kommet i gang med CSRD-arbeidet

77 %

av respondentene i undersøkelsen som er rapporteringspliktige svarer at de ikke har eller ikke vet om virksomheten har gjort tiltak for å overholde rapporteringskravene i CSRD eller at de ikke har kjennskap til kravene.

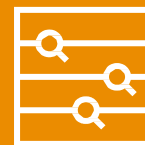
5 steg for for å forberede seg på CSRD:

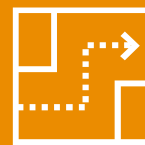
1. Sikre forståelse og bygge kompetanse for hvilke krav du vil bli berørt av

2. Gjennomføre en dobbelt vesentlighetsanalyse

3. Kartlegge GAP mellom dagens rapportering og krav i ESRSene

4. Lage et veikart med tiltak for å lukke GAPene og komme i mål

5. Attestasjon fra en uavhengig tredjepart

Flere virksomheter i Nordvest bør gjennomføre vesentlighetsanalyser for å kartlegge muligheter og risikoer

Vesentlighetsanalyser anvendes til å identifisere, prioritere og synliggjøre hvilke bærekraftstema som er viktigst for virksomheten. Resultatene av vesentlighetsanalysen vil være utgangspunktet både for strategiske veivalg og utførelse, samt bærekraftsrapporteringen

CSRD (Bærekraftsdirektivet) fastsetter et rammeverk for hvordan virksomheter skal vurdere vesentlighet. CSRD bruker begrepet **dobbel vesentlighet**, og som innebærer at virksomheter skal vurdere både hvordan bedriften påvirker omverdenen og hvordan klimaendringer vil påvirke bedriftens virksomhet i fremtiden. Rammeverket for hvordan gjennomføre dobbelt vesentlighetsanalyser er svært omfattende.

Det er positivt at **over en tredel av respondentene** har gjennomført en form for vesentlighetsanalyse, samtidig som resterende respondenter oppfordres til å igangsette dette arbeidet så fort som mulig. Virksomheter som ikke tar inn over seg de endrede rammevilkårene som følger av klimaendringene, vil kunne gå glipp av store muligheter i fremtiden.

54 %

har ikke gjennomført en **vesentlighetsanalyse**

basert på vurderinger av vesentlighet for virksomheten og deres interesser.

Finansiell påvirkning på virksomheten

Virksomhetens påvirkning på omgivelsene

Flest bedrifter rapporterer på Miljøfyrtårn

19 %

av selskapene sier de rapporterer på rapporteringskravene i Miljøfyrtårn

For mange virksomheter er Miljøfyrtårn det første steget i bærekraftsarbeidet, ved at man begynner å kartlegge forbruk, avfallshåndtering, ansvarsområder og miljøavtrykk.

Undersøkelsen viser samtidig at det fremdeles et stort antall bedrifter som oppgir at det ikke anvender kjente rammeverk eller standarder for bærekraftsrapportering, eller ikke vet hvilket rammeverk de bruker.

Miljøfyrtårn

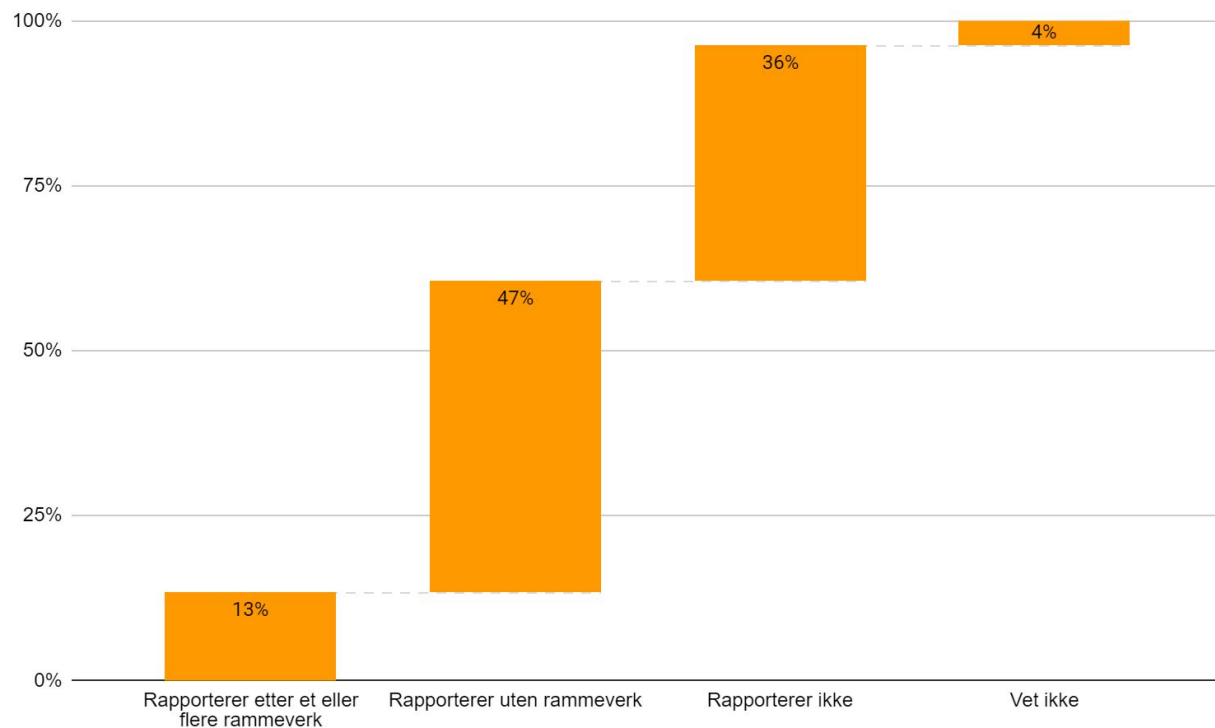
Miljøfyrtårn er en sertifiseringsordning hvor virksomheter må oppfylle bransjespesifikke kriterier innen miljøledelse på områdene innkjøp, avfall, reise, energi og arbeidsmiljø, samt årlig rapportere på overordnede klima- og miljødata. Miljøfyrtårnsertifisering kan være en god plass å starte for flere bedrifter. Miljøfyrtårnsertifisering inkluderer allerede måling og rapportering av klimaregnskap, noe som kan lette noe av overgangen hvis selskapet vil rapportere etter CSRD eller annet internasjonalt anerkjent rammeverk.

Begrensningen med miljøfyrtårnsertifisering er at den primært fokuserer på miljøaspekter og kan mangle en omfattende dekning av sosiale og virksomhetsstyrende faktorer som kreves av CSRD.

Miljøfyrtårnsertifisering er primært relevant i Norden og har begrenset internasjonal aksept når det kommer til EU-standard og retningslinjer. CSRD-kravene vil være mer omfattende og kompliserte enn miljøfyrtårnsertifisering, noe som kan kreve ytterligere ressurser for å oppfylle.

Kun 13 % av virksomhetene oppgir at de rapporterer i henhold til et anerkjent rammeverk

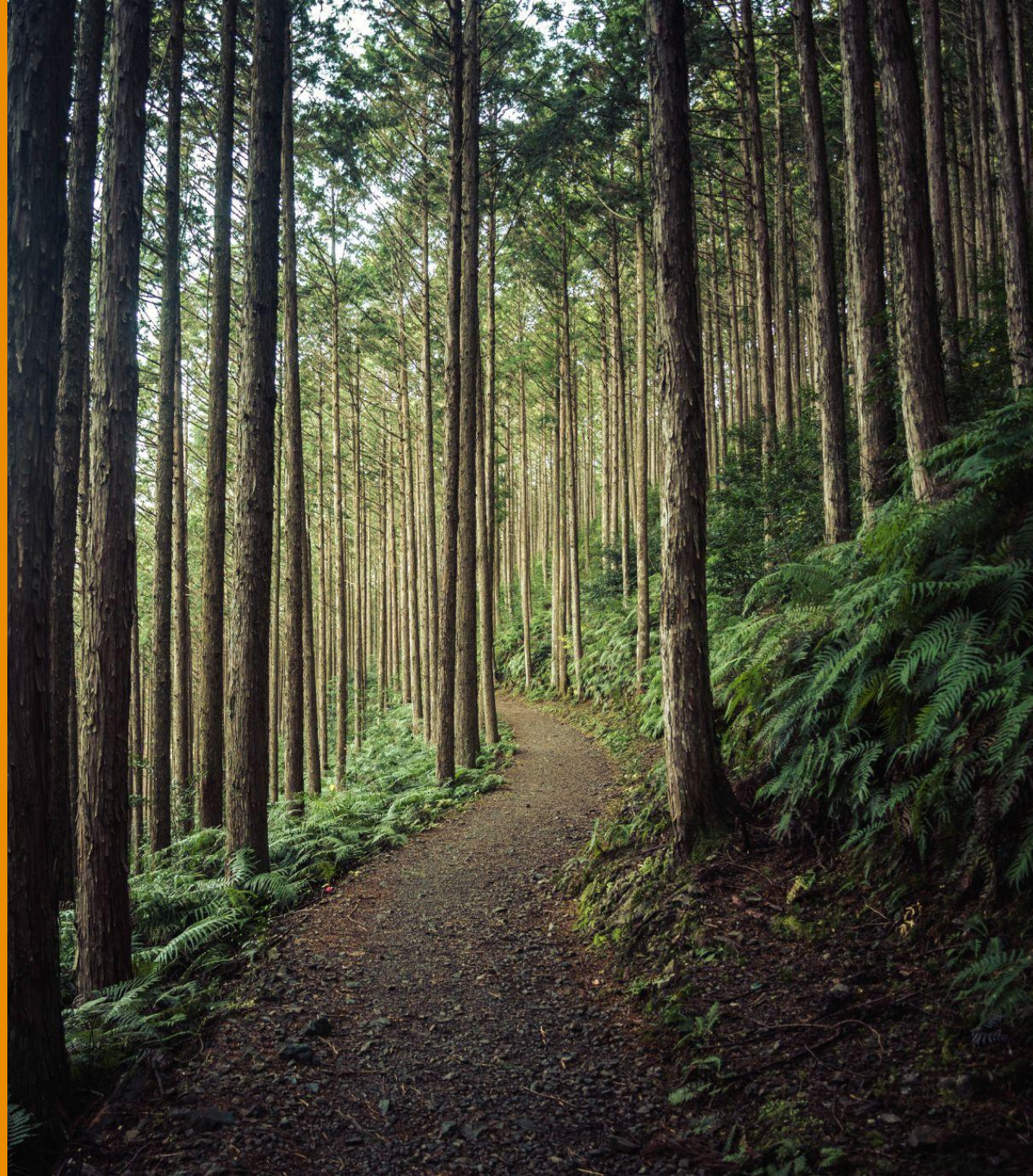

Det er stor variasjon i hvordan virksomheter rapporterer på bærekraft, og dermed er det vanskelig for lesere av bærekraftsinformasjon å sammenligne på tvers av virksomheter og bransjer. I lys av kommende krav og behov for åpenhet rundt virksomheters påvirkning og bærekraftsarbeid anbefales alle virksomheter å følge relevante rapporteringsstandarder, og opplyse om hvilke standarder som er brukt.

Blant de få virksomhetene oppgir at de rapporterer etter et anerkjent rammeverk er Global Reporting Initiative (GRI) og Greenhouse Gas Protocol (GHG Protocol) de mest anvendte.

04 Klima og miljø

Få selskaper rapporterer på klimapåvirkning

Et første steg i å redusere virksomhetens klimagassutslipp vil være å få oversikt over hvor i egen drift og verdikjede de største utslippene ligger.

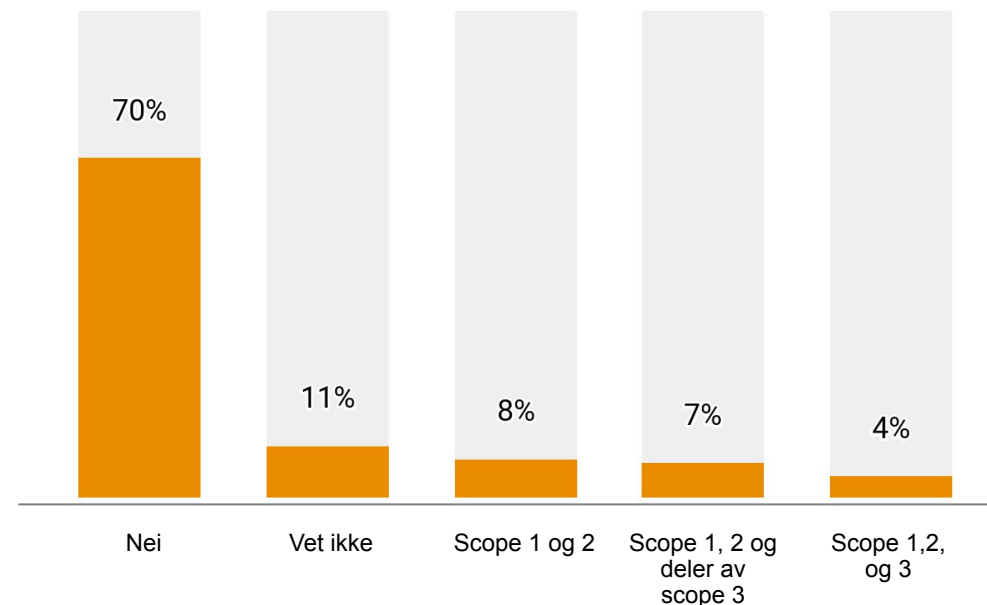
Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollen) er beste praksis-standard for rapportering av klimagassutslipp. For å rapportere i henhold til GHG-protokollen må virksomheten minimum inkludere utslipp i Scope 1 og Scope 2, hvilket omfatter direkte utslipp fra kilder som virksomheten eier og kontrollerer samt utslipp fra innkjøpt energi. I tillegg blir virksomhetene anbefalt å rapportere på Scope 3, som omfatter klimapåvirkning i virksomhetens verdikjede, både oppstrøms og nedstrøms, fordelt på 15 ulike kategorier. Dette omfatter blant annet utslipp knyttet til for eksempel innkjøpte varer og tjenester, forretningsreiser og investeringer.

8 % av respondentene har utarbeidet et klimaregnskap som omfatter utslipp i Scope 1 og Scope 2, mens 11 % har et klimaregnskap som også inkluderer hele eller deler av Scope 3.

Med 19 % som har utarbeidet et klimaregnskap er Nordvest en del under landsgjennomsnittet på 31 %. Dette skyldes sannsynligvis at det i Nordvest er flere små- og mellomstore selskaper. Videre er det kun en femtedel av de som oppgir at de rapporterer på klimapåvirkning som benytter GHG-protokollen.

19 %

har utarbeidet et klimaregnskap som viser virksomhetens klimagassutslipp

Nesten halvparten har satt seg tallbaserte mål

47 %

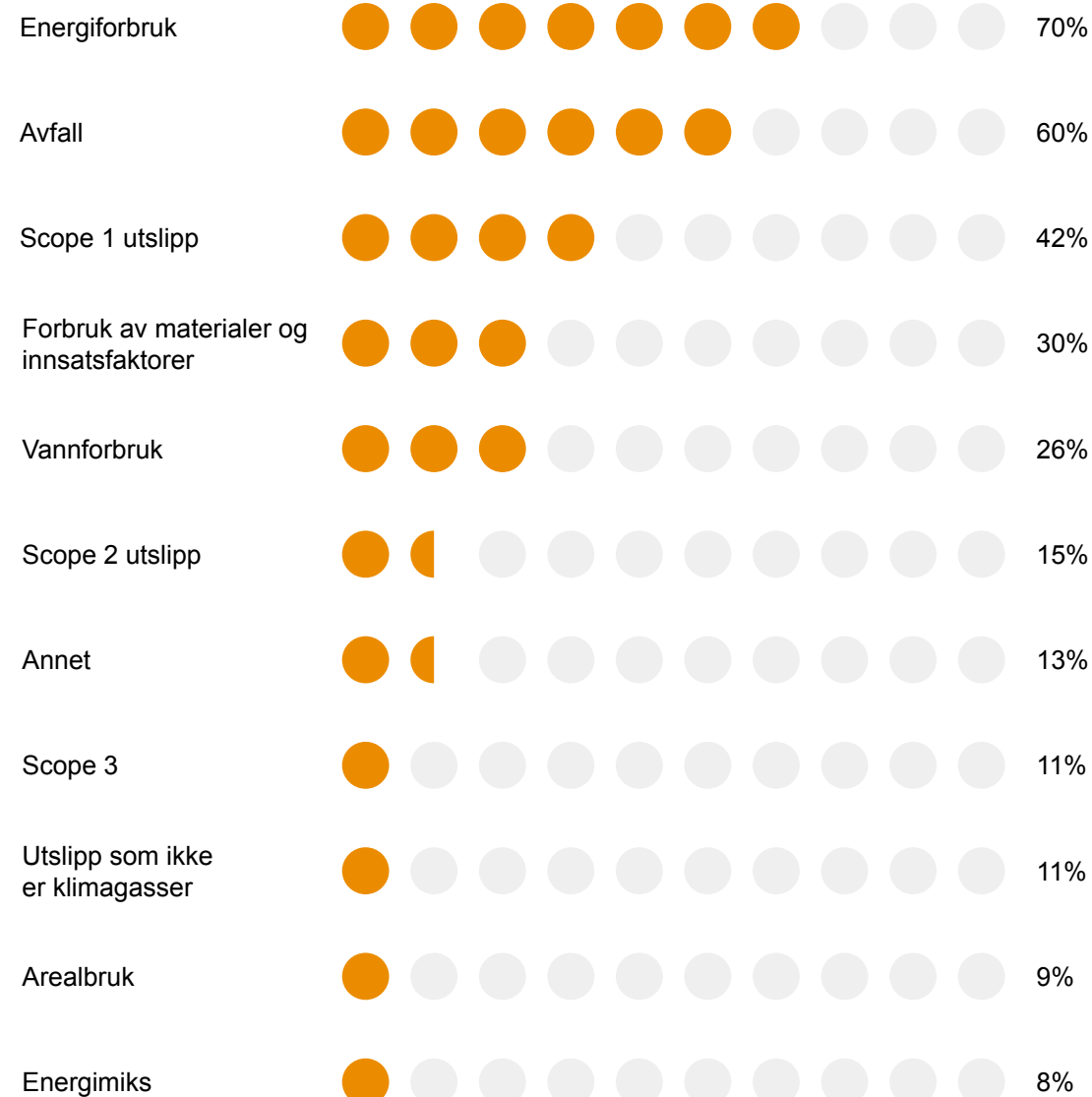
av respondentene har satt seg tallbaserte innen et eller flere tema knyttet til klima og miljø

Dette er en positiv utvikling frå fjorårets undersøkelse, der rundt 33 % av respondentene i Sogn og Fjordane og 20 % av respondentene i Møre og Romsdal oppga å ha satt seg tallbaserte mål innen klima og miljø.

Flest av respondentene har satt seg tallbaserte mål innen energiforbruk (70 %). Dette kan ha sin naturlige forklaringer i tidvis høye strømpriser. Det er en forventningen om at Norge vil oppleve et energiunderskudd innen 2027, som vil kunne bidra til at strømpriser forblir høye og at det blir en kamp om den fornybare energien som er tilgjengelig på markedet. Det er dog interessant at relativt få har satt mål knyttet til energimiks (8 %), sammensetningen av typer energi, med tanke på forventningen om økte CO2-priser, reduksjonen av klimakvoter og tilgjengeligheten av klimakreditter.

Blant respondentene som har satt seg tallbaserte mål for klima og miljø, har de satt seg konkrete tallbaserte mål innen følgende kategorier:

Sirkulær økonomi er en viktig del av løsningen for å oppnå bærekraftig omstilling

Miljødirektoratet definerer sirkulær økonomi som motstykket til de lineære økonomimodellene, der naturressurser og produkter utnyttes effektivt og så lenge som mulig i et kretsløp der minst mulig ressurser går tapt.

I en sirkulær verdikjede må produktene vare så lenge som mulig, repareres, oppgraderes og i større grad brukes om igjen. Når produktene ikke kan brukes om igjen, kan avfallet materialgjenvinnes og brukes som råvarer i en ny produksjon. Slik utnyttes de samme ressursene flere ganger og minst mulig går tapt.

Omstillingen til en sirkulær økonomi er nødvendig for at verden skal nå sine bærekraftsmål.

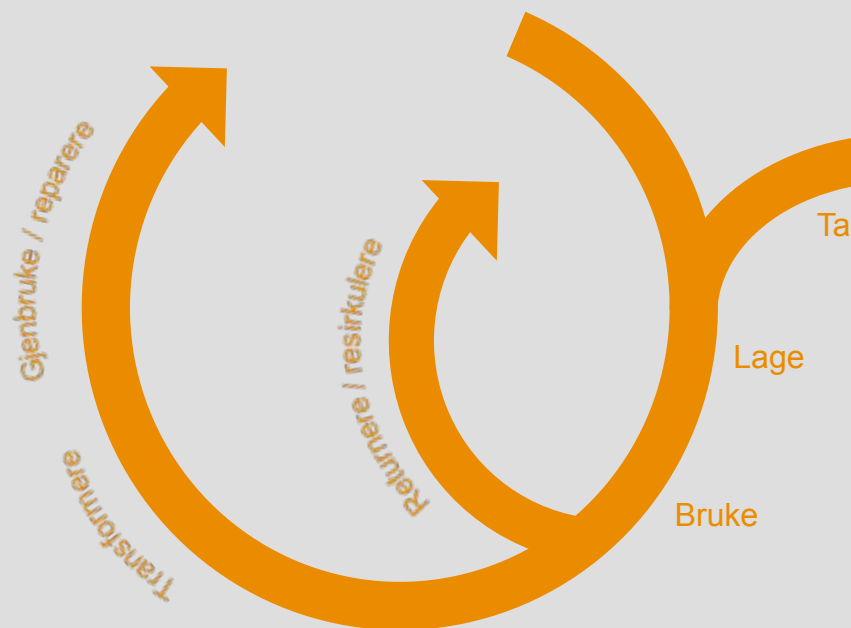
Lineær økonomi

Kaste Bruke Lage Ta

Resirkulerings-
økonomi

Kaste Bruke Lage Ta

Sirkulær økonomi

Reduksjon av materialbruk og vedlikehold/ reparasjon er de mest populære sirkulære tiltakene

42 %

har iverksatt tiltak knyttet til sirkulær økonomi

Blant tiltak innen sirkulær økonomi er redusert materialbruk/svinn i produksjonen det mest populære, etterfulgt av vedlikehold/reparasjon. Dette er tiltak som er oppnåelige for de fleste virksomheter.

Tiltak som krever at virksomheten ser utenfor sin egen virksomhet, for eksempel samarbeid med industrielle symbioser eller tiltak som bidrar til å beskytte, gjenopprette og forbedre biosystemer er mindre vanlige.

Tiltak som bidrar til å beskytte, gjenopprette og forbedre biosystemer

Størrelsen på boksen indikerer antall respondenter som har svart at de har gjennomført tiltaket.

05 Sosial bærekraft

Åpenhetsloven

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022, og første redegjørelse for aktsomhetsvurderingen skulle offentliggjøres senest 30. juni 2023. Loven stiller krav til åpenhet og ansvarlighet i egen drift og i leverandørkjeden, og har som mål å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester. Loven skal også sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer mulige bidrag til brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Virksomhetene som omfattes av loven plikter i korte trekk å:

1

Utføre aktsomhetsvurderinger

Selskapet skal utføre aktsomhetsvurderinger for å kartlegge, forebygge, gjøre rede for og følge opp hvordan virksomheten håndterer konsekvenser av virksomheten.

2

Redegjøre regelmessig for disse vurderingene

Virksomheten skal redegjøre for de vurderingene som er gjort i punktet over, samt hvilke tiltak som er iverksatt.

3

Gi informasjon til enhver som retter en skriftlig forespørsel om det

Utenforstående kan be om innsyn i hvordan virksomheten håndterer negativ påvirkning på menneskerettigheter og arbeidsforhold.

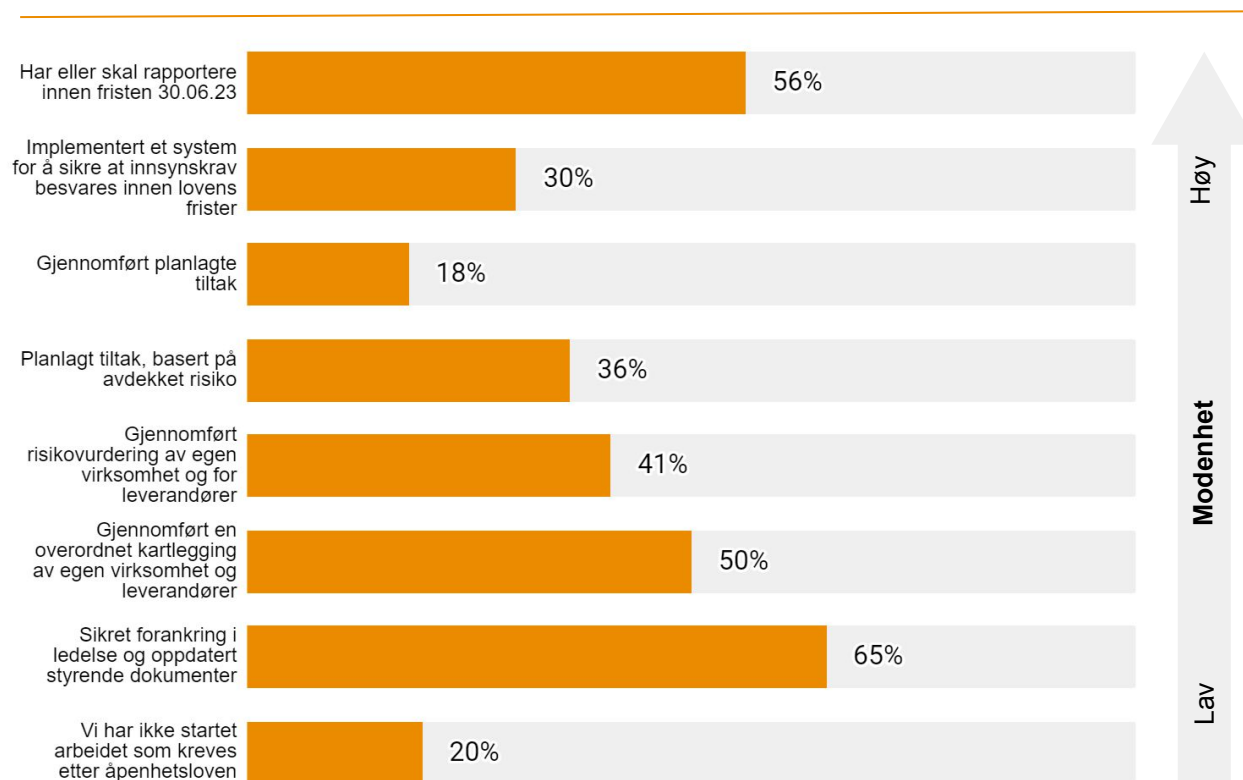

8 av 10 som er omfattet av Åpenhetsloven har startet arbeidet med å overholde kravene

Blant de som har gjennomført tiltak, er det forankring i ledelse og oppdatering av styrende dokumenter som er tiltakene flest av virksomhetene har gjennomført. Det er imidlertid få av selskapene som har gjennomført planlagte tiltak.

Av de som er omfattet av Åpenhetsloven, har de gjennomført følgende tiltak for å møte kravene i loven:

Alternativene er rangert etter steg til overholdelse av loven, hvor rapportering innen fristen er siste steg.

Bedriftene har prioritert tallfestede mål innen HMS, kompetanse og likelønn

49 %

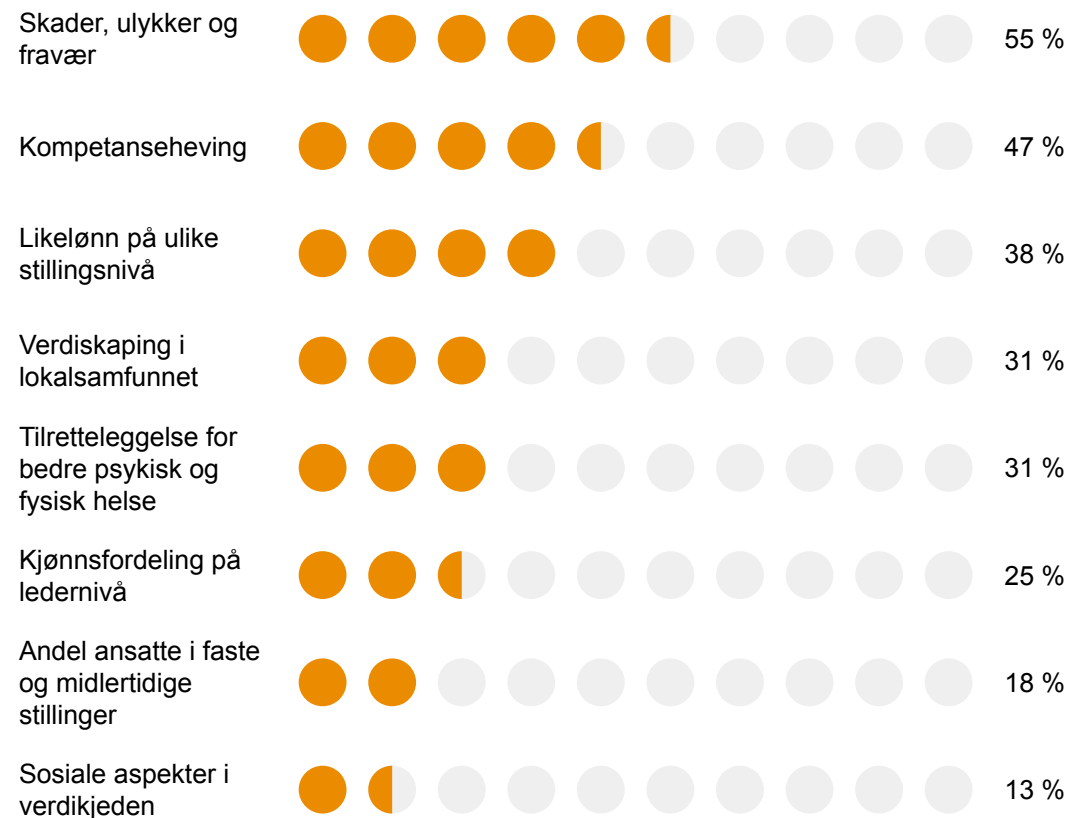
har satt seg tallbaserte mål for sosiale forhold

Det er positivt å se at de fleste respondentene har fokus på lovpålagte tiltak som treffes blant annet av arbeidsmiljøloven, likestillings- og diskrimineringsloven, aktivitets- og redegjøringsplikten.

Man ser generelt en utfordring i næringslivet med at det er en begrenset forståelse for bredden i "sosiale forhold" og at rapportering og lovkrav kan påvirke virksomhetens fokus.

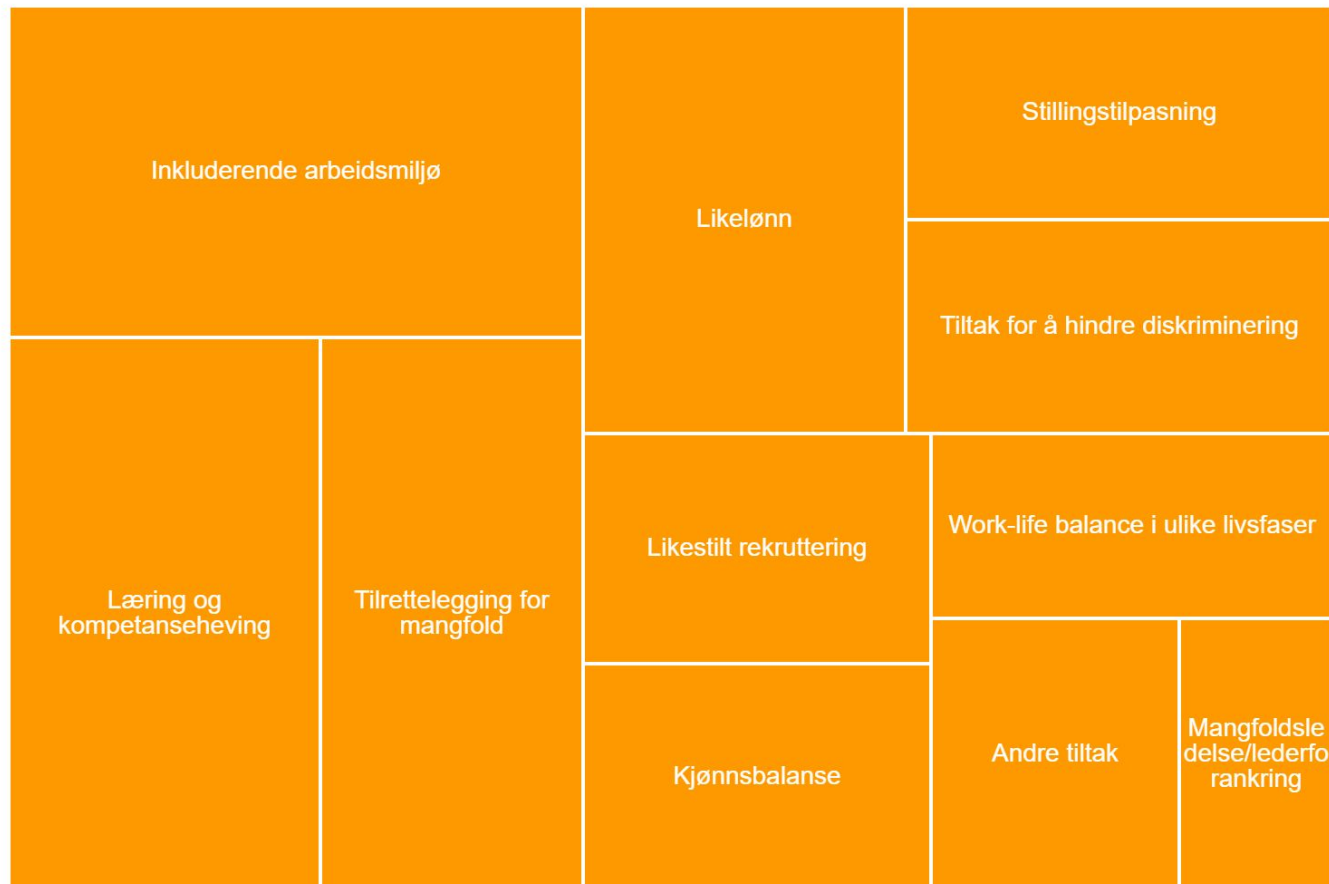
Det kommer tydelig frem at det interne livet i organisasjonene er prioritert, men foreløpig har kun et mindretall av respondentene satt mål eller vurdert sosiale aspekter i verdikjeden. Det forventes et økt fokus på dette fremover etterhvert som flere virksomheter blir omfattet av Åpenhetsloven, enten gjennom egen rapportering eller gjennom sin rolle som leverandør.

Blant respondentene som har satt seg tallbaserte mål for sosiale forhold, har de satt seg konkrete tallbaserte mål innen følgende kategorier:

Grafen inkluderer svarene for de som har satt seg tallbaserte mål for sosiale forhold.

Inkluderende arbeidsmiljø og kompetanseheving er høyt prioriterte tiltak innen sosial bærekraft

Størrelsen på boksen indikerer antall respondenter som har svart at de har gjennomført tiltak innen det gitte området.

Til tross for at omtrent halvparten av virksomhetene ikke har satt seg tallbaserte mål for sosiale forhold, har **alle virksomhetene iverksatt minst ett tiltak knyttet til sosial bærekraft.**

Å styrke den sosiale dimensjonen av bærekraftsarbeid handler om å styrke det som er bra for fellesskapet. Økt sosial bærekraft hos virksomheter skaper økt trygghet for ansatte og økt stabilitet for virksomheten.

Inkluderende arbeidsmiljø, læring og kompetanseheving, tilrettelegging for mangfold og likelønn er de tiltakene som flest virksomheter har gjennomført.

06

Relevante kilder til
mer informasjon

Kort beskrivelse av et utvalg internasjonale standarder og rammeverk

▶ **Greenhouse Gas Protocol** er den mest brukte regnskapsstandarden for klimaregnskap. Utslipp deles inn i tre scopes avhengig av om de er direkte eller indirekte relatert til egen drift (Scope 1-2) eller indirekte utslipp fra verdikjeden (Scope 3).

▶ **GRI** er en ledende global standard for bærekraftsrapportering som inneholder et sett med prinsipper, krav og anbefalinger for bærekraftsrapportering.

▶ **Carbon Disclosure Project** er en ideell organisasjon som har utviklet en global standard for rapportering av miljø- og klimapåvirkning, både for virksomheter, byer og regioner.

▶ **UN Global Compact** er et prinsippbasert rammeverk for organisasjoner som ønsker å bidra til en forsvarlig og bærekraftig bedriftspraksis. Prinsippene bygger på FNs menneskerettigheter, fundamentale prinsipper for arbeidslivet, miljø og korrupsjon.

▶ **Miljøfyrtårn** er en sertifiseringsordning hvor virksomheter må oppfylle bransjespesifikke kriterier innen miljøledelse på områdene innkjøp, avfall, reise, energi og arbeidsmiljø, samt årlig rapportere på overordnede klima- og miljødata.

Kort beskrivelse av et utvalg internasjonale standarder og rammeverk

- **TCFD** (Task Force on Climate- Related Financial Disclosures) er et globalt rammeverk for å rapportere på klimarisiko. Formålet er å kvantifisere finansiell risiko- og muligheter knyttet til klimaendringene og overgangen til et lavutslippssamfunn.
- **TNFD** (Task Force on Nature- Related Financial Disclosures) er et globalt initiativ som fokuserer på å utvikle retningslinjer og rammeverk for rapportering av miljø og sosiale aspekter fra virksomheter.
- **SBTi** (Science Based Target Initiative) samarbeider med bedrifter for å etablere utslippsreduksjonsmål som er vitenskapelig forankret og i samsvar med klimamålene. Dette fremmer bærekraftig praksis og klimavennlige tiltak for bedriftene.
- **SASB** (Sustainability Accounting Standards Board) er en organisasjon som utvikler standarder for rapportering av bærekraftsinformasjon som hjelper selskaper med å rapportere på ikke-finansiell informasjon knyttet til bærekraft, klima og miljø. Hensikten er å gi investorer sammenlignbare ikke-finansiell informasjon om virksomhetene.

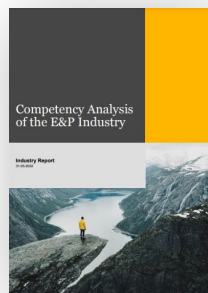

Nyttige rapporter og analyser utarbeidet av PwC

Rapporter og analyser

Kartlegging av kjøp av frivillige klimakreditter

Kartlegging av kompetanseområder som skal bidra til grønn omstilling i olje- og gasssektoren

Kartlegging av konkrete tiltak og virkemidler for finansnæringen

Kartlegging av behovet for fornybar energi i Norge

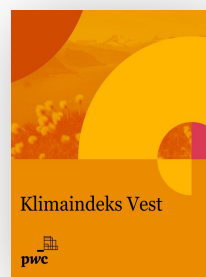
Kartlegging av muligheter og utfordringer som norsk fornybarnæring står ovenfor

En praktisk veileder til arbeid med naturrisiko i næringslivet

Årets analyse av kvaliteten på klimaregnskapet til de 100 største virksomhetene i Norge (2023)

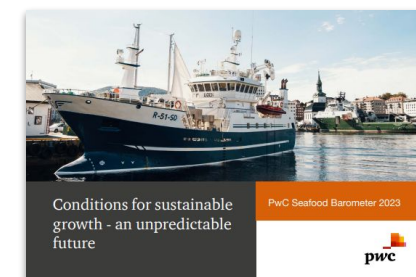
Fjorårets analyse av kvaliteten på klimaregnskapet til de 50 største virksomhetene på Vestlandet (2022)

Kartlegging av hva anleggsbransjen kan gjøre for å forberede seg på grønn omstilling

Muligheter og utfordringer knyttet til etableringen av en ny grønn verdikjede som utnytter ressurser på avveie i havbruket gjennom oppsamling av fiskeslam

PwC Sjømatbarometeret 2023 tar for seg status i sjømatnæringen.

Rapportteam

Silje Guddal

Senior Manager
Consulting Nordvest (Stryn)
silje.guddal@pwc.com

Lisa Haugen

Senior Associate
Consulting Nordvest (Ålesund)
lisa.haugen@pwc.com

Kristina Myrseth Moe

Senior Associate
Consulting Nordvest (Molde)
kristina.moe@pwc.com

© 2023 PwC. All rights reserved. In this context, “PwC” refers to PricewaterhouseCoopers AS, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS and PwC Tax Services AS which are member firms of PricewaterhouseCoopers International Limited, each member firm of which is a separate legal entity.